

dr hab. Jarosław Cymerski prof. uczelni AFiBV
Akademia Finansów i Biznesu Vistula

Recenzja naukowa rozprawy doktorskiej Krzysztofa Czopa „Udział Straży Gminnych (miejskich) w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego w Polsce”

napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Sergiusza Wasiuta

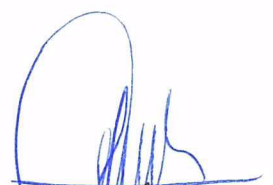
Warszawa 2025, str. 274.

1. Uwagi wstępne

Recenzowana praca mieści się dziedzinie nauk społecznych dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie zajmujących się teorią i praktyką zapewnienia bezpieczeństwa jednostkom, grupom, narodom i państwom. Praca pozostaje w głównym obszarze zainteresowań badawczych recenzenta – problematyka funkcjonowania podmiotów systemu bezpieczeństwa państwa (w tym podmiotów systemu bezpieczeństwa zapewniających bezpieczeństwo na poziomie lokalnym do których należy zaliczyć straże gminne i miejskie). Mgr Krzysztof Czop podejmuje kwestię możliwości zwiększenia efektywności straży gminnych i miejskich jako samorządowych, umundurowanych formacji ochrony porządku publicznego działających na terenach gmin i pełniących służebną rolę wobec społeczności lokalnych zapewniając tym samym bezpieczeństwo publiczne w Polsce.

Zagadnienie tak postawione (rozbudowane o próbę opracowania modelu teoretycznego) wydaje się szczególnie interesujące naukowo, a zarazem ambitne pod względem badawczym. Dodatkowo warto podkreślić, iż sprofilowanie pracy doktorskiej na paradygmacie bezpieczeństwa jako ogólnego wzorca lub modelu postrzegania i rozumienia bezpieczeństwa, który wyznacza sposób myślenia, badania i działania w tej dziedzinie w oparciu o przyjęty przedmiot badań jakim są straże gminne i miejskie może również wносить wartość praktyczną z uwagi na fakt odgrywania przez straże gminne i miejskie istotnej roli w procesie demonopolizacji bezpieczeństwa.

Należy odnotować, że recenzowana praca w wielu jej aspektach jest dość nowatorska i wprowadza szereg nowych wątków do badań nad ważną kwestią jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa społeczności lokalnej szczególnie w dobie współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa państwa rozpatrywanym w kontekście badań nad bezpieczeństwem. Język zastosowanych w rozprawie wywodów jest obiektywny, spełnia zatem kryteria przynależności do dyskursu naukowego.



2. Konstrukcja i uzasadnienie wyboru tematu

Recenzowana praca jest obszerna, liczy wraz bibliografią około 270 str. Autor w recenzowanej dysertacji umiejętnie przestawił naukowo rozbudowany temat badawczy, o czym świadczy zakres przeprowadzonych badań. Konstrukcja pracy jest prawidłowa z pewnym wyjątkiem o którym pozwolę sobie wspomnieć w dalszej części recenzji. Rozdziały merytoryczne zostały skonstruowane w sposób symetryczny i proporcjonalny. Układ poszczególnych rozdziałów co należy podkreślić wynika prawidłowo przyjętych założeń chronologiczno-problemowych.

Autor dokonał podziału dysertacji na trzy rozdziały poprzedzone rozbudowanym wstępem (str. 9–19), w którym uzasadniono interdyscyplinarny wybór problematyki badawczej i przedstawiono zagadnienia bezpieczeństwa jako jednej z fundamentalnych wartości życia społecznego. Autor wskazał aktualność i wagę problemów związanych z demonopolizacją systemu bezpieczeństwa oraz wzrostem kompetencji i znaczenia formacji samorządowych na poziomie lokalnym (str. 12–16).

Wstęp pracy doktorskiej Krzysztofa Czopa (strony 9–19) obejmuje szerokie i interdyscyplinarne wprowadzenie do problematyki bezpieczeństwa publicznego, opis struktury pracy oraz uzasadnienie jej celów naukowych. W wstępie Autor definiuje bezpieczeństwo jako uniwersalną wartość społeczną, odwołując się do teorii Abrahama Masłowa oraz socjologicznych koncepcji motywacji. Podkreśla fundamentalny charakter potrzeby bezpieczeństwa, wskazuje jej miejsce w strukturze potrzeb oraz rolę państwa w ich zaspokajaniu. Przedstawia ewolucję systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce w kontekście procesów transformacji ustrojowej, demonopolizacji bezpieczeństwa, decentralizacji władzy i wzrostu kompetencji samorządów. Autor wskazuje również nowe typy zagrożeń (przestępczość zorganizowana, migracja, terroryzm), których występowanie zintensyfikowało się w wyniku przemian społecznych i gospodarczych. Opisuje rolę straży gminnych i miejskich w kontekście adaptacji państwa do nowych realiów bezpieczeństwa. Wskazuje na cele naukowe pracy, a także luki badawcze w literaturze przedmiotu – zwłaszcza niewystarczające dotychczasowe analizy efektywności i poziomu wykształcenia straży gminnych/miejskich. Autor stawia główny cel badań jako poszukiwanie możliwości wzrostu efektywności tych formacji. Wskazuje także cele szczegółowe, np. określenie systemu uprawnień, współpracy z innymi podmiotami bezpieczeństwa oraz kryteriów naboru do formacji. Wstęp pracy doktorskiej zarysowuje szeroki kontekst społeczny i teoretyczny badań, mocno akcentując znaczenie lokalnych formacji bezpieczeństwa w nowoczesnym państwie oraz uzasadniając wybór tematyki w świetle aktualnych wyzwań naukowych i społecznych.

Rozdział 1 rozprawy doktorskiej Krzysztofa Czopa zatytułowany „Metodologia badań własnych” prezentuje szczegółowy opis procesu badawczego, uwzględniając przedmiot, cel, problem, hipotezy oraz zastosowane metody, techniki i narzędzia badawcze. Rozpoczyna się od definicji metodologii naukowej oraz jej miejsca w filozofii nauk społecznych i nauk o bezpieczeństwie (strony 20–22). Autor wyjaśnia, czym jest metodologia, a także prezentuje, na czym polega poznanie naukowe i jak należy rozumieć metody badawcze w naukach społecznych. Autor cytuje klasyczne ujęcia celów badawczych, odwołując się do prac E. Babbiego i M. Krajewskiego, a następnie precyzuje cele główne i szczegółowe, m.in. analizę uprawnień strażników gminnych/miejskich, ich wyposażenia, szkolenia, statusu normatywnego i współpracy z innymi podmiotami (strony 23–26). Sformułowany problem badawczy i przedstawiona hipotezę roboczą, zakładającą, że możliwe i pożądane jest zwiększenie

efektywności straży gminnych/miejskich w systemie bezpieczeństwa publicznego Polski (strony 26-29). Przedstawione w rozdziale metody badawcze stanowią pogłębioną analizę zastosowanych metodologii. Autor opisuje również zastosowanie analizy dokumentów, sondażu diagnostycznego (ankieta), wywiadów eksperckich i studium przypadku. Przedstawia również uzasadnienie doboru metod oraz sposób ich praktycznej implementacji (strony 30-38). W aneksie (strony 263–270) zawarto wzory kwestionariuszy ankietowych i wywiadów eksperckich, które są integralną częścią narzędzi badawczych wykorzystanych w opisywanym rozdziale.

Rozdział 2 rozprawy doktorskiej Krzysztofa Czopa zatytułowany „Straże gminne/miejskie jako element zapewniania bezpieczeństwa publicznego na poziomie lokalnym w Rzeczypospolitej Polskiej” obejmuje szczegółową analizę prawnych, organizacyjnych i funkcjonalnych aspektów działania straży gminnych i miejskich. Autor dogłębnie analizuje akty prawne stanowiące podstawę funkcjonowania straży m.in. w oparciu o ustawę z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*, Dz. U. 1990 nr 16 poz. 95. oraz ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. *o strażach gminnych* Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 779 z późn.zm. Prezentowane są organizacyjne zależności i rola samorządu w systemie bezpieczeństwa publicznego (strony 39-45). Przedstawione zostały główne zadania realizowane przez straż gminną i miejską – ochrona porządku publicznego, uczestnictwo w działaniach prewencyjnych, interwencje, wsparcie działań Policji oraz zadania typowo administracyjne i informacyjne związane z informowaniem służb i instytucji o zaobserwowanych zagrożeniach, oraz informowanie społeczności

o występujących zagrożeniach (strony 45-47). W rozdziale opisana została procedura naboru do służby, obligatoryjne badania lekarskie i psychologiczne, kryteria zawodowe i etyczne. Doprecyzowane zostały także wymagania dotyczące odpowiedzialności oraz statusu prawnego funkcjonariuszy (strony 47-49). Autor charakteryzuje program szkoleniowy, ukierunkowany na zdobycie wiedzy z zakresu prawa, technik interwencyjnych, komunikacji oraz procedury egzaminacyjnej. Opisany jest system weryfikacji umiejętności oraz dokumentacji przebiegu szkolenia (strony 49-53). Do najbardziej rozbudowanej części rozdziału należy część dotycząca uprawnień funkcjonariuszy. Autor szczegółowo opisuje prawne możliwości podejmowania interwencji takich jak legitymowanie osób, ujmowanie osób, przeprowadzanie kontroli osobistej, prowadzenie kontroli ruchu drogowego, stosowanie środków przymusu bezpośredniego, użycia i wykorzystania broni palnej. Przedstawia praktyczne aspekty realizacji zadań oraz ich ograniczenia (strony 53-119). Rozdział 2 stanowi wyczerpującą prezentację formalnych, organizacyjnych i praktycznych fundamentów działania straży gminnych i miejskich oraz ich roli w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego na poziomie lokalnym, logicznie uporządkowaną i wzbogaconą szczegółowymi odniesieniami do obowiązujących aktów prawnych i procedur.

Rozdział 3 rozprawy doktorskiej Krzysztofa Czopa zatytułowany „Propozycje działań mających na celu zwiększenie udziału straży gminnych (miejskich) w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce” przedstawia szczegółowe wyniki badań empirycznych, ich analizę oraz rekomendacje. Autor szczegółowo opisuje przebieg procesu badawczego oraz wyniki badań uzyskane za pomocą ankiet przeprowadzonych wśród funkcjonariuszy Straży Miejskiej Miasta Krakowa z wykorzystaniem techniki wywiadów eksperckich. Dane zaprezentowane są zarówno ilościowo (wykresy, tabele), jak i jakościowo – przykładowo na stronie 139 przedstawiono, iż 89% ankietowanych oceniło swoje przygotowanie do wykonywania zadań jako dobre. Na stronie 131 znajduje się analiza opinii respondentów

dotyczących wyposażenia w broń palną, gdzie 73% uczestników uznało obecność tej broni za celową (strony 119-182). W następnej części rozprawy Autor przedstawiła rezultaty pogłębionych wywiadów badań przeprowadzonych z udziałem kadry kierowniczej oraz szeregowych funkcjonariuszy. Na stronie 184 przedstawiono wnioski dotyczące oceny efektywności działań interwencyjnych straży oraz wskazano rekomendowane obszary do usprawnień, np. w zakresie ochrony prawnej (strony 182-233). Autor omawia konkretne interwencje, charakteryzując różnorodne zadania funkcjonariuszy. Przykładowo na stronie 240 opisano sytuację z 26 marca 2012 roku dotyczącą interwencji z udziałem osoby posiadającej narkotyki. Jest to przykład typowych wyzwań, z jakimi mierzą się strażnicy miejscy (strony 233-244). Na stronie 244 oraz kolejnych, syntetyzowane są uzyskane dane, podsumowując m.in., że obecny poziom szkolenia, wyposażenia, ochrony prawnej oraz prestiżu zawodowego wymaga zasadniczych zmian – wykazano silną potrzebę korekty programów szkoleniowych oraz wdrożenia rozwiązań podnoszących wizerunek formacji (strony 244-247). Autor przedstawia konkretne postulaty legislacyjne, organizacyjne i szkoleniowe. Na stronie 248 wyszczególnia propozycję rozszerzenia uprawnień funkcjonariuszy, na stronie 250 – postulaty dotyczące systemu emerytalnego oraz standaryzacji wynagrodzeń (strony 247-252).

Rozdział 3 stanowi część empiryczną pracy badawczej, integrując wyniki badań z wnioskami praktycznymi i rekomendacjami, logicznie porządkując materiał oraz transparentnie odwołując się do konkretnych fragmentów tekstu i prezentowanych danych.

3. Zakres badawczy, cele i hipotezy

Zakres badawczy, cele oraz hipotezy rozprawy doktorskiej mgr Krzysztofa Czopa przedstawiono w sposób naukowo przejrzysty i uzasadniony, zgodnie ze standardami metodologii nauk społecznych i nauk o bezpieczeństwie. Przedmiotem badań jest funkcjonowanie straży gminnych i miejskich w systemie bezpieczeństwa publicznego na poziomie lokalnym w Polsce. Analizowane są uprawnienia, kompetencje, proces szkolenia, status oraz współpraca tych formacji z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo. Procesowi badawczemu podlegają zarówno aspekty normatywne, organizacyjne, jak i empiryczne działalności straży, z wykorzystaniem technik sondażowych, wywiadów eksperckich oraz studium przypadku.

Głównym celem prowadzonych badań było określenie, czy możliwe i pożądane jest zwiększenie efektywności straży gminnych i miejskich w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce.

Cele szczegółowe:

1. Zdefiniowanie uprawnień i kompetencji funkcjonariuszy.
2. Ustalenie wyposażenia i uzbrojenia strażników.
3. Przedstawienie procesu szkoleniowego.
4. Zbadanie uregulowań normatywnych statusu oraz poziomu fluktuacji kadrowej.
5. Określenie poziomu współpracy z innymi podmiotami bezpieczeństwa.
6. Wskazanie działań na rzecz podniesienia efektywności straży.



Hipoteza główna przybrała następujące brzmienie: Możliwe i pożądane jest zwiększenie efektywności straży gminnych/miejskich w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce.

Hipotezy cząstkowe:

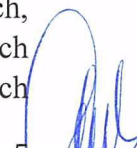
1. Obecnie posiadane uprawnienia i kompetencje są adekwatne do wykonywanych przez strażników zadań.
2. Wyposażenie i uzbrojenie można uznać za niewystarczające do realizacji powierzonych zadań.
3. Proces szkolenia wymaga zmian.
4. Regulacje nie zapewniają właściwego naboru kadr i stabilizacji zatrudnienia.
5. Istnieje potrzeba poprawy współpracy straży z innymi podmiotami bezpieczeństwa publicznego.
6. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań legislacyjnych, organizacyjnych i szkoleniowych dla podniesienia efektywności straży gminnych/miejskich.

Wszystkie cele i hipotezy zostały osadzone w kontekście bieżących wyzwań lokalnej polityki bezpieczeństwa oraz poddane weryfikacji na drodze interdyscyplinarnego procesu badawczego, obejmującego analizę dokumentów, sondaż diagnostyczny, studium przypadku oraz techniki wywiadów eksperckich.

4. Podstawy teoretyczne i przegląd literatury

Podstawy teoretyczne oraz przegląd literatury w rozprawie doktorskiej Krzysztofa Czopa zostały przedstawione na stronach 9–19 oraz 39–53. Obejmują one analityczne omówienie koncepcji bezpieczeństwa publicznego, specyfiki lokalnych formacji porządkowych, a także przegląd najważniejszych aktów prawnych i dorobku polskich oraz wybranych zagranicznych autorów z dziedziny nauk o bezpieczeństwie i administracji publicznej. Autor dysertacji definiuje bezpieczeństwo jako wartość uniwersalną rozpatrywaną jako fundamentalne dobro społeczne, przywołując klasyczne teorie socjologiczne i psychologiczne (str. 9–12). Szczegółowo zarysowuje ewolucję systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce, z położeniem akcentu na procesy demonopolizacji, decentralizacji oraz wzrostu roli samorządów i podmiotów lokalnych w systemie bezpieczeństwa państwa (str. 12–17). Na szczególną uwagę zasługuje pogłębiona analiza genezy powstania oraz przesłanek funkcjonowania straży gminnych/miejskich, które słusznie zostały przedstawione jako integralny element współczesnego systemu zapobiegania zagrożeniom i zapewniania porządku publicznego (strony 39–45). Przeprowadzone rozważania teoretyczne autor opiera na pracach takich badaczy jak S. Pieprzny, R. Rajtek, M. Lisiecki, A. Czop, A. Misiuk oraz T. Fijakowski (strony 43–53).

Przegląd literatury zawartej w recenzowanej dysertacji obejmuje omówienie dorobku polskich autorów oraz przegląd ustaw dotyczących kształtu i funkcji straży gminnych/miejskich. Przedstawia analizę koncentrującą się na zadaniach, uprawnieniach, typowych problemach prawnych, administracyjnych oraz społecznych formacji lokalnych, korzystając z publikacji naukowych, aktów normatywnych oraz modeli porównawczych (strony 43–53). Autor sygnalizuje zidentyfikowaną lukę w krajowych badaniach dotyczących



efektywności, szkolenia i rozwoju straży gminnych/miejskich, dostrzegając konieczność pogłębionych badań empirycznych w przedmiotowym zakresie (strony 18–19).

Pomimo rozległego przeglądu literatury krajowej w rozprawie doktorskiej mgr. Krzysztofa Czopa wskazać można następujące przykłady nieuwzględnionej lub niewystarczająco wykorzystanej literatury przedmiotu co może mieć negatywny wpływ na wyniki badań. Mianowicie dostrzegalny jest brak odwołania się badacza do najnowszych wyników badań komparatystycznych pochodzących ze źródeł zagranicznych. Autor nie odnosi się do publikacji dotyczących rozwiązań i modeli funkcjonowania straży miejskich/municipalnych w krajach takich jak Niemcy, Wielka Brytania, czy państwa skandynawskie. Podkreślenia wymaga fakt, iż w literaturze światowej dostępne są porównawcze analizy przepisów, efektywności oraz integracji formacji lokalnych z systemem bezpieczeństwa publicznego, m.in.:

- Button M., Brooks G., Wakefield A., "Police and Private Security: Collaborative Approaches to Policing in Contemporary Society", Routledge 2018.
- Jones T., Newburn T., "Plural Policing: A Comparative Perspective", Routledge, 2016.
- van Stokkom B., van Caem B., Boutellier H., "Plural policing: comparing special constables in the Netherlands and England & Wales", Crime, Law and Social Change 2013.

Ponadto pomimo, iż w bibliografii znajduje się szereg prac dotyczących tematyki bezpieczeństwa lokalnego oraz zostały zawarte wybrane opracowania dotyczące Policji, zauważalny jest brak istotnych dla tego typu badań pozycji odnoszących się do ewolucji partnerstwa i współdziałania pomiędzy służbami porządku publicznego i społecznościami lokalnymi, m.in.:

- Loader I., Walker N., "Civilizing Security", Cambridge University Press, 2007.
- Fielding N., "Community Policing", Oxford University Press, 2019.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, iż Autor dysertacji nie wykorzystał w opracowaniu najnowszych raportów takich jak OECD, UNODC czy Council of Europe, które precyzyjnie odnoszą się do problematyki lokalnych służb bezpieczeństwa oraz standardów ich działania.

Przedstawione powyżej braki mogą negatywnie wpływać na wyniki przeprowadzonej analizy porównawczej co w konsekwencji ma wpływ na wyniki otrzymane w procesie pogłębionej refleksji teoretycznej a tym samym zawężenie perspektywy postrzegania międzynarodowych trendów obowiązujących w obszarze bezpieczeństwa społeczności lokalnych ważnych w kontekście przeprowadzonych badań.

5. Analiza empiryczna

Empiryczna analiza dysertacji mgr. Krzysztofa Czopa charakteryzuje się poprawnym zastosowaniem bogatego instrumentarium badawczego właściwego naukom społecznym oraz naukom o bezpieczeństwie. Zakres metod i technik empirycznych, dobór próby badawczej, forma prezentacji wyników oraz stopień ich aplikacyjności wymagają szczegółowego omówienia, wraz z identyfikacją zarówno mocnych stron jak i ograniczeń procesu badawczego.



Badania empiryczne obejmują:

- Sondę diagnostyczną (ankiety wśród funkcjonariuszy Straży Miejskiej Miasta Krakowa, n = 100).
- Wywiady eksperckie (5 kierowników i wykonawców w straży miejskiej oraz funkcjonariuszy Policji zajmujących się współpracą z jednostkami straży gminnych/miejskich).
- Studium przypadków (analiza zdarzeń operacyjno-interwencyjnych na tle wyzwań organizacyjnych i kadrowych).

Badaniom towarzyszy analiza ilościowa i jakościowa dokumentów normatywnych, sprawozdań operacyjnych oraz wybór przypadków, z uwzględnieniem aspektów szkoleniowych, wyposażenia, fluktuacji kadrowej i poziomu współpracy z innymi podmiotami.

Wyniki badań ankietowych i wywiadów eksperckich (strony 119–233). Respondenci (strażnicy miejscy) ocenili swój poziom przygotowania zawodowego jako wysoki, lecz wskazywali na niedostateczne wyposażenie techniczne i zróżnicowaną jakość szkolenia. 56% ankietowanych deklaruje ograniczony dostęp do środków przymusu bezpośredniego, co uznają za czynnik obniżający skuteczność interwencyjną (str. 139–142).

Wywiady eksperckie wykazały postępujący kryzys kadrowy i zbyt ograniczone wsparcie organizacyjne ze strony samorządu oraz Policji (str. 185–205). Analiza opinii wskazuje na istotne różnice regionalne w poziomie współpracy i wymianie informacji między strażami a Policją, co przekłada się na zróżnicowany poziom bezpieczeństwa lokalnego (str. 216–220).

Interpretacje empiryczne uzupełnione są o analizę tabelaryczną i graficzną (wykaz tabel i wykresów: str. 261–262). Wyniki badań mają wysoki poziom użyteczności diagnostycznej, a przedstawione interpretacje są rzetelne i wyczerpujące.

W analizie empirycznej zidentyfikowano również ograniczenia takie jak skoncentrowanie próby badawczej niemal wyłącznie na jednej aglomeracji miejskiej, co ogranicza możliwość generalizacji wyników na całą Polskę. Należy zaznaczyć, że w opracowaniu brakuje systematycznego omówienia czynników zakłócających oraz wpływu subiektywizmu respondentów na strukturę uzyskanych danych.

Podsumowując, empiryczna część dysertacji mgr. Krzysztofa Czopa stanowi naukowo wartościowy wkład w diagnozę systemów bezpieczeństwa lokalnego i identyfikację czynników ograniczających efektywność straży gminnych/miejskich w Polsce, przy czym dalsze badania wymagają pogłębienia komparatystycznego oraz szerszej analizy uwarunkowań organizacyjnych i prawnych na poziomie krajowym.

Wyniki badań potwierdzają hipotezę główną (możliwe i pożądane jest zwiększenie efektywności straży gminnych/miejskich w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego), ale jej warunkiem są zmiany legislacyjne, organizacyjne i szkoleniowe. Zidentyfikowano konieczność standaryzacji programów szkoleniowych, wzmocnienia statusu prawnego funkcjonariuszy, poprawy systemu motywacyjnego i wynagrodzeń, a także podniesienia poziomu współpracy z Policją oraz innymi podmiotami bezpieczeństwa. Autor dysertacji formułuje praktyczne

propozycje zmian systemowych, legislacyjnych, organizacyjnych oraz rekomendacje dotyczące wdrażania innowacyjnych projektów edukacyjnych (str. 250–251).

6. Uwagi krytyczne i propozycje pogłębienia analiz

W konstrukcji rozprawy doktorskiej mgr. Krzysztofa Czopa znajdują się niewielkie braki o których wspomniano w pkt 2 recenzji - Konstrukcja i uzasadnienie wyboru tematu, strona 2. Po pierwsze odnoszą się one do braków w analizie literatury co skutkowało ograniczoną eksploracją badań międzynarodowych. Na stronach 18–19 autor podkreśla brak literatury naukowej dotyczącej efektywności i poziomu wykształcenia straży gminnych/miejskich, jednak nie podejmuje próby systematycznego przeglądu istniejących badań międzynarodowych i porównawczych, co osłabia szerokość kontekstu naukowego oraz możliwości wymiany dobrych praktyk. Po drugie powtarzające się oraz zbyt ogólne sformułowania w części metodologicznej tj. W rozdziale poświęconym metodologii (strony 20–38) powtarzane są definicje i klasyfikacje celów oraz metod badań z literatury metodologicznej bez ich pogłębionej adaptacji do specyfiki nauk o bezpieczeństwie oraz docelowego pola badawczego. Brakuje także uzasadnienia wyboru konkretnych narzędzi w kontekście postawionych hipotez. Po trzecie, opisane cele szczegółowe, hipotezy i problem badawczy zostały opisane (strony 25–30), w dalszej części pracy (szczególnie w rozdziale wyników str. 244–252) brakuje jednoznacznego przypisania każdego z rezultatów badań do określonej hipotezy lub celu szczegółowego. Powyższe powoduje zjawisko fragmentaryczność w przedstawieniu korelacji pomiędzy założeniami teoretycznymi a wypracowanymi wnioskami. Po czwarte w rozdziale omawiającym czynniki ograniczające efektywność działania straży gminnych/miejskich (strony 244–247) zauważana jest koncentracja na opiniach ekspertów i wynikach ankiet, jednak marginalizowana jest analiza otoczenia prawnego, finansowego lub kulturowego, a także Autor nie pokusił się o przedstawienie rozbudowanej refleksji prognostycznej i scenariuszy rozwoju straży gminnych/miejskich. Dlatego zaleca się w procesie dalszego rozwoju naukowego Autora i kontynuacji badań w przedmiotowym zakresie podjęcie działań badawczych umożliwiających rozszerzenie refleksji prognostycznej dotyczącej przyszłości straży oraz rozwinięcie analiz dotyczących różnic regionalnych funkcjonowania straży (str. 247–252). Autor powinien rozważyć pełniejsze przedstawienie możliwych modeli rozwoju formacji oraz szerzej włączać porównania międzynarodowe co z pewnością wpłynie pozytywnie na unikalności badań w obszarze udziału straży gminnych/miejskich w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego.

7. Podsumowanie i konkluzja

Wykazane nieznaczące uwagi krytyczne dotyczące dysertacji mgr. Krzysztofa Czopa nie uszczuplają wysiłku podjętego przez Autora oraz nie pomniejszają wymiaru ambitnego zadania jakiego się podjął. Zawartość dysertacji stanowi oryginalny, w pełni naukowy wkład w obszar problematyki nauk o bezpieczeństwie, zgodnie z wymogami ustawowymi i spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim. Na podstawie wyżej przedstawionych argumentów i uwag, rekomenduję dopuszczenie mgr. Krzysztofa Czopa do kolejnych etapów przewodu doktorskiego życząc jednocześnie powodzenia podczas obrony rozprawy doktorskiej.

Warszawa dnia 5 października 2025 r.

Jarosław Cymerski